

Motion till riksdagen

1988/89:N410

av Birgitta Hambræus och Pär Granstedt (båda c)

Ett taxesystem som stimulerar elhushållning

Om vi bara skulle använda de ca 65 TWh som den utbyggda vattenkraften ger, skulle vi ändå ha totalt 50 % mer el per person i Sverige än vad man får i t.ex. Väst-Tyskland per person. Elströmmen är mycket billig att framställa i vattenkraftverk där kapitalkostnaderna har hunnits avskrivats. *Ju större andel av den totala elförbrukningen i landet som utgörs av vattenkraft, desto billigare el får vi.* En minskad elförbrukning, t.ex. genom höjd el-skatt, skulle alltså ge samhället stora vinster. Dessa kunde tas ut t.ex. i sänkta arbetsgivaravgifter och sänkt moms.

1. Hushållen

Det finns erfarenhet av el-taxesystem som gör det lönsamt för hushållen att spara ström. Samtidigt skulle det *ge alla en viss mängd el billigt*, i princip motsvarande hushållens andel av den billiga vattenkraften. Umeå stads elverk praktiserade förr i tiden följande system: Hushållen abonnerade på en viss tim-effekt, t.ex. 3 kW. Det fungerade så att under dagtid – alltså från kl 6 till någon gång på kvällen efter biodags – fick man använda 3 kW i kök osv. till det billiga priset i grundtaxan. Tog man ut mer, kostade det *fem* gånger mera per kW-timme. El-mätaren varnade genom en signal. Husets varmvattenberedare värmdes med billig natt-taxa. Den kopplades automatiskt in och ut och räckte sen till disk och dusch och bad m.m. Stadens elverk gick med vinst. Genom ett sådant taxesystem skulle sparsamma hushåll inte drabbas av den höjda el-skatten.

I USA mer eller mindre skänker kraftföretagen *el-snöla apparater* till hushållen för att minska deras el-förbrukning. De slipper då dyra investeringar i ny kraftproduktion och kan hålla en taxa som är betydligt högre än vår, utan att hushållens el-räkningar höjs.

2. Företagen

Ännu större möjligheter finns att stimulera el-hushållning inom företagen. Många industrier som behöver värme i sina processer kan producera el på köpet genom *mottrycks-anläggningar*. Detta har länge motarbetats av de stora kraftföretagen. Företag som stod i begrepp att bygga en mottrycks-anläggning, erbjöds fördelaktiga och långa el-kontrakt om man lät bli. Samtidigt upplystes företaget om att det skulle bli mycket dyrt att köpa extra el från nätet om man inte kunde producera allt man behövde själv. Vidare skulle man kunna stimulera företagen att klara sig med lägre effekt genom ett

taxesystem liknande Umeås ovan beskrivna. Det skulle då vara ekonomiskt fördelaktigt att låta olika el-krävande verksamheter turas om, s.k. *laststyrning*. Fläkten kan t ex stå ett tag medan ugnen drar som mest. Potentialen i sådana system utreds för Vattenfalls "Uppdrag 2000". *Moderna maskiner drar mindre el än de gamla*. Det finns exempel från Avesta järnverk på investeringar som fördubblat produktionen, halverat energianvändningen och varit avskrivna på ett år. Därför medför en förnyelse av näringslivet att el-förbrukningen går ned. Det är fel att konservera en gammal, onödigt el-krävande process genom en felaktig taxe-sättning.

Mot. 1988/89
N410

3. Kommunerna

har på många håll byggt fjärrvärmeverk och närvärmeverk (för kvarter) som eldas med flis. Dessa kan byggas om så att de ger el nästan på köpet. I Hedemora planeras ett sådant *kraftvärmeverk*. För att kommunerna ska göra investeringen krävs att kraftföretagen inte dumpar priserna genom sin taxesättning.

4. Småskalig el-produktion

För att människor ska vilja producera el själva, t.ex. genom att köpa ett vindkraftverk eller sätta i stånd ett litet vattenkraftverk, måste de kunna sälja överskotts-el till fördelaktigt pris. Enligt lag är koncessionsinnehavare av distributionsnät skyldig att ta emot el som produceras inom dess område. Betalningen är reglerad men inte särskilt hög. I Danmark praktiseras ett elegant system. När hushållet inte gör av med elen från den egna vindsnurrans matas strömmen in på nätet och *elmätaren går baklänges*. När får vi så enkla och praktiska regler i Sverige?

5. Nuvarande el-taxesystem

är konstruerat så att vi ska göra av med så mycket el som möjligt, för att få avsättning också för de sista stora kärnkraftreaktorernas produktion. Den förbrukade mängden el i landet ger därför ingen god uppfattning om hur mycket el vi egentligen behöver.

En utredning bör skyndsamt ta fram förslag till rättvisa, differentierade taxesystem, för att stimulera hushållningen med el och viljan att producera el i mindre anläggningar och i samband med industriprocesser.

Hemställan

Vi föreslår

att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag till eltaxesystem för att stimulera till hushållning i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 20 januari 1989

Birgitta Hambraeus (c)

Pär Granstedt (c)

